1851. N°. 1

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

VRIJDAG, 10 OCTOBER.

De Prijs der Courant is ƒ 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen afgegeven.

Van het Proces-Verbaal 't welk al de **namen** bevat dergenen die bij de eerste **stemming** meer dan eene stem hebben bekomen, zijn ter *Courant Drukkerij* nog exemplaren à vijf centen te bekomen.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 9 October.

De nieuwe Gemeenteraad hield gisteren zijne eerste bijeenkomst alleen strekkende tot het onderzoek der geloofsbrieven zijner leden.

Afwezig zijn de Heeren Mr. G. P. v. Outeren en P. H. Baron Taets van Amerongen.

De Burgemeester doet door den Secretaris eene resolutie van Gedeputeerde Staten voorlezen, bij welke de eerste bijeenkomst van den Gemeenteraad op heden is vastgesteld.

De Burgemeester stelt voor dat de vergadering drie Commissien zal benoemen, welke elk de geloofsbrieven van acht leden zal onderzoeken. Op voorstel van den Heer Ysselsteyn, door den Heer Bake ondersteund, wordt de Voorzitter verzocht, die Commissien te benoemen. Dien ten gevolge benoemt hij eene Commissie bestaande uit de Heeren Hartevelt, Gevers en Le Poole tot onderzoek der geloofsbrieven en verdere stukken van de Heeren: van Limburg Stirum, van Outeren, Krantz, Librecht Lezwyn, Cock, Taets van Amerongen, Ysselsteyn en Adriaans; eene tweede bestaande uit de Heeren Cock, van Kaathoven en Siegenbeek tot onderzoek der stukken van de Heeren Hartevelt, Bake, Gevers, ten Sande, Bucaille, Le Poole, Luzac en Olivier; eene derde Commissie bestaande uit de Heeren Luzac, Olivier en ten Sande zal de stukken onderzoeken der Heeren van den Hoeven, van Kaathoven, van der Boon Mesch, Lisman, Siegenbeek, Stoffels, Leembruggen en de Moen.

Na verloop van eenigen tijd en nadat de acht Heeren wier stukken door de eerste Commissie onderzocht zijn, zich verwijderd hebben, ten gevolge waarvan de Voorzitterstoel door den Heer Bake als oudste lid in jaren bezet wordt, brengt de eerste Commissie bij monde van den Heer Hartevelt rapport uit strekkende tot toelating van al de leden, wier stukken zij onderzocht heeft, met uitzondering van den Heer Taets van Amerongen, als zijnde diens stukken niet in orde bevonden. Zij adviseert, aan dezen daarvan kennis te geven ten einde hem in de gelegenheid te stellen betere stukken in te leveren. Goedgekeurd met 14 tegen 2 stemmen, welke dien Heer terstond wilden toelaten mits nieuwe stukken inleverende.

De Heer Burgemeester neemt weder den Voorzitterstoel in.

De beide andere Commissien brengen bij monde der Heeren Cock en Luzac haar rapport uit, strekkende tot toelating der Leden, wier stukken door haar onderzocht zijn. Zonder hoofdelijke omvraag goedgekeurd.

De Burgemeester doet voorloopig mededeeling der onderwerpen, welke in de eerste vergadering van den Gemeenteraad, op Vrijdag 17 October te houden, aan de orde zullen zijn, zoo als:

1°. De bepaling of er 3 of 4 Wethouders zullen zijn.

2°. Benoeming van deze.

3°. Benoeming van een of meer leden van het bestuur tot ambtenaren van den burgerlijken stand.

4°. Benoeming eener Commissie tot het ontwerpen van een reglement van orde.

5°. Benoeming eener Commissie tot het ontwerpen van eene instructie voor den Secretaris.

6°. Benoeming eener Commissie tot het ontwerpen eener instructie voor den Ontvanger.

7°. Benoeming eener Commissie tot het ontwerpen eener plaatselijke verordening overeenkomstig art. 168 en 172 der Gemeentewet.

— Z. M. heeft benoemd tot Burgemeester te Woubrugge, in plaats van wijlen den Heer C. Kempenaar, Mr. J. H. Verboom Baron van Reede van Oudtshoorn, Burgemeester te Oudshoorn, en zulks met vergunning om die beide betrekkingen gelijktijdig waar te nemen.

Nog heeft Z. M. tot hunne tegenwoordige functiën herbenoemd en aangesteld, in het Kanton Alphen, tot Kantonregter Mr. A. A. J. Clant en in het Kanton Noordwijk, tot Plaatsvervangend Kantonregter, Mr. C. C. van der Schalk.

— De Commissie van beheer en toezigt over de droogmaking van het Haarlemmermeer zal, den 21sten, te Halfweg Haarlem en Amsterdam verkoopen: eenige vakken ballast of dijksteen en puin, liggende voor onnoodig geworden steenoeverwerk, in den omtrek van het drooggemaakt wordende Meer.

— De Heer Mr. J. C. G. Boot zal den 20sten als Hoogleeraar in de geschiedenis aan het Athenaeum te Amsterdam zijne inwijdingsrede houden.

— Naar men verneemt, is de Commissie van redactie voor het opmaken der ontwerpen van wet voor de op te rigten vereeniging van de fabriek- en handwerks-nijverheid, te 's Gravenhage, met dit werk zoo verre gevorderd, dat binnen eenige dagen de rondzending daarvan aan de belanghebbenden kan worden te gemoet gezien.

— Den 8sten is onder Zandvoort het Kofschip Geertruida Johanna, Kapt. H. J. Scholtens, van Londen naar Rotterdam, gestrand, doch de bemanning uit vier personen bestaande, benevens een vrouw en kind, is gered.

— Te Rotterdam is, volgens het *Handelsblad*, een persoon aan het gebruik van mosselen overleden.

'S GRAVENHAGE, 9 October.

Z. M. heeft den Heer C. A. Bol'es benoemd tot Burgemeester te Schiedam, in plaats van den Heer S. Rynbende, vroeger eervol ontslagen.

— Z. M. is gisteren in den vroegen morgen van hier naar het Loo vertrokken, om er eenige dagen te vertoeven.

— Daar Mr. H. Vollenhoven alhier, en Dr. G. D. J. Schotel te Tilburg, voornemens zijn, de brieven van Maria van Reigersbergh in het licht te geven, zoo noodigen zij allen, die in het bezit van zoodanige geschriften zijn, beleefdelijk uit ze hun ten gebruike af te staan.

— Naauwelijks had zich alhier de treurige mare verspreid, dat een visscherspink van Scheveningen op de Engelsche kust was vergaan, of Mevrouw de Prinses Wiasemsky, gemalin van den Secretaris van het Russische gezantschap, zond een harer bedienden te paard naar Scheveningen, ten einde berigten omtrent den toestand der nagelaten betrekkingen van de verongelukte visschers in te winnen. Met de omstandigheden bekend geworden, zond de Prinses onmiddelijk aan een der leden van de commissie tot inzameling van liefdegiften, ten behoeve den ongelukkige gezinnen, eene som van ƒ 56 en een pak kleedingstukken, die met het geld terstond, volgens haar verlangen, aan de ongelukkigen moesten worden uitgereikt. Moge dit edel voorbeeld van deze vreemdelinge bij velen in ons vaderland navolging vinden.

— De Minister van Financien heeft den Heer Voorzitter der Tweede Kamer bij missive van den 7den dezer medegedeeld, dat de uitgaaf ten behoeve van den arbeid der gevangenen, waarvoor ƒ 127,841.53 is benoodigd geweest, welke kosten voor 1850 nog onder de algemeene uitgaven van het Departement van Justitie waren opgenomen, doch van 1851 af bij eene afzonderlijke begrootingswet zijn vastgesteld, daardoor in den recapitulativen staat der uitgaven over 1850 achterwege waren gelaten, en dat alzoo het cijfer van de besparingen in 1850 ad ƒ 1,632,089.06, en waaronder het Departement van Justitie voor ƒ 204,971.44⁵ was begrepen, met gemelde som van ƒ 127.841.53 verminderd en alzoo moet worden teruggebragt tot een overschot van ƒ 1.504,247.53; en dat aldus de bate over 1850 geen ƒ 3,784,809.64⁵, maar ƒ 3,656,968.11⁵ beloopt.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Dingsdag 7 October.

In deze zitting heeft de Voorzitter kennis gegeven, dat door de afdeelingen tot rapporteurs zijn benoemd voor het IVde Hoofdstuk der Staatsbegrooting voor 1852 de Heeren Heemskerk, Metman, Dullert, Schooneveld en Godefroi; voor het Vde Hoofdstuk de Heeren van Goltstein, Metman, Dullert, Schiffer en Godefroi; voor het VIde Hoofdstuk de Heeren van der Veen, Metman, Dullert, Schiffer en Groen van Prinsterer; voor het VIIde Hoofdstuk de Heeren Luyben, Metman, Dullert, Dommer van Poldersveldt en van Nispen van Sevenaer.

— Bij de voordragt, betreffende het batig slot der koloniale remisses over 1849, wordt voorgesteld, om dit bedrag, 't welk bijna 11 millioen guldens beloopt, bepaaldelijk te bestemmen tot dekking van de uitgaven, begrepen in de staatsbegrooting van dat jaar.

Uit de memorie van toelichting blijkt, dat behalve dit batige slot van ƒ 10,951,394, uit de koloniale geldmiddelen van dat jaar in 's Rijks schatkist is gestort het bedrag van ƒ 9,800,000 voor de renten der O. Indische schuld. — De verkochte producten hebben voor dat jaar opgebragt ƒ 39,073,377.

— Thans zijn gedrukt de twee wetsontwerpen, tot regeling van het muntstelsel in Nederl. Indië, en tot aanwijzing der middelen voor het herstel daarvan.

Bij art. 1 van het eerste wetsontwerp wordt bepaald dat, op een nader door den Koning te bepalen tijdstip en uiterlijk op den 1sten Januarij 1854, het nieuwe muntstelsel in werking wordt gebragt. Bij de verdere artikelen wordt onderanderen het volgende voorgedragen: de standpenningen zijn de volgende zilveren muntstukken: de Nederl. gulden, zijnde ook de eenheid van het muntstelsel voor Nederl. Indië; de rijksdaalder en de halve gulden. Zilveren pasmunt zijn: de stukken van vijf en twintig, tien en vijf cents. Koperen pasmunt zijn: de cent en de halve cent. Negotiepenningen: de gouden Willem; de gouden ducaat; van beide deze stukken kunnen dubbele geslagen worden en van het eerste stuk ook halve.

Vervolgens worden het gewigt, de gehalte, de beeldenaar en de middellijn van de verschillende genoemde muntspecien bepaald.

Het tweede, tot aanwijzing der middelen, benoodigd voor het herstel, behelst een eenig artikel, waarbij voor de inwisseling der dubbele en halve duiten en der recepissen, alsmede ter bestrijding der verdere kosten, worden beschikbaar gesteld:

1º. De in Nederlandsch Indië reeds aanwezige en voor uitgegeven recepissen gedeponeerde zilveren specien.

2º. De opbrengst van het kopergeld, dat, na de verwisseling zal overblijven, en, na te zijn ongangbaar gemaakt, zal worden verkocht of benuttigd.

3º. De opbrengst van het koper, hetwelk het uitslaan van gaten in de weder uit te geven duiten zal opleveren, en dat op dezelfde wijze als het kopergeld vermeld sub 2, zal worden verkocht of benuttigd.

4º. Eene som van hoogstens vijf millioen guldens te storten in 's Lands kas in Indië, in zilveren specien of recepissen, en waarvoor door den Gouv. Generaal zullen worden afgegeven obligatien van ƒ 1000 tot 4 pCt. aflosbaar bij uitlotingen; renten en aflossingen ook in Nederland betaalbaar en waarvoor jaarlijks beschikbaar gesteld wordt eene som van ƒ 400,000.

5º. Hetgeen de veilingen van gouvernements-producten in Nederland, in 1850, zal blijken meer te bedragen dan de voor koloniale uitgaven in Nederland bepaalde som, en hetgeen reeds als koloniale bijdrage in 's Rijks schatkist is gestort.

6º. Hetgeen de veilingen van gouvernements-producten in Nederland in 1851 en volgende jaren meer bedraagt, dan de som, benoodigd voor koloniale uitgaven in Nederland en voor eene bijdrage aan 's Rijks schatkist, ten beloope van ƒ 14,500,000.

7º. Hetgeen zal blijken van het thans voor Nederl. Indië bepaalde administratief kapitaal te kunnen worden afgenomen, zonder stremming van de publieke dienst aldaar.

AMSTERDAM, 6 October.

Door het Provinciaal Geregtshof van Noordholland is onlangs beslist, dat iemand die, na bevorens eene misdaad begaan te hebben, deswege, om verzachtende omstandigheden, correctioneel gestraft is geworden, bij het plegen van een wanbedrijf, niet wegens herhaling van misdaad kan veroordeeld worden, omdat art. 209 Wetb. v. Strafv. aan eene correctionele straf, wegens verzachtende omstandigheden, ter zake van eene misdaad, het regtsgevolg eener correctionele veroordeeling toekent. Dit vonnis was in strijd met dat van de Regtbank van Alkmaar, op 31 Mei l. l. gewezen.

CULEMBORG, 25 September.

Heden heeft de nieuwe stoomboot de Stad Culemborg, met de stedelijke regering en vele aanzienlijke ingezetenen, ook uit Vianen, Vreeswijk, Ysselstein en uit andere naburige plaatsen, een vaartogtje naar Schoonhoven gemaakt, hetwelk tot groot genoegen van alle aanwezigen is afgeloopen, die zoo wel den goeden gang als de schoone inrigting van dat groote fraaije stoomvaartuig hebben bewonderd, hetwelk bijzonder is ingerigt om een aanzienlijk getal rund- en ander vee te vervoeren en daarmede in eene werkelijke behoefte voorziet, hetgeen de veehouders en veehandelaars in de nabuurschap zeker met belangstelling zullen vernemen.

GRONINGEN, 7 October.

Gisteren overleed alhier de Heer S., Student aan onze Hoogeschool. Zijn dood moet vermoedelijk aan onvoorzigtigheid worden toegeschreven, waarvan de bijzonderheden hierop nederkomen. Voor ongeveer 3 weken waren eenige jongelieden vrij vrolijk in een koffijhuis te zamen; onder deze bevond zich de Heer S., die toen door eene hevige hoofdpijn gekweld werd, weshalven hij zich met eau de cologne waschte en wel zóó, dat er bijna eene groote flesch over hem werd uitgestort. Alstoen kwam een van de andere jongelieden, een kundig en beschaafd jongeling, die als zoodanig hier ook algemeen geacht wordt, op het ongelukkig denkbeeld, om die eau de cologne met een lucifer in brand te steken, hetwelk dan ook geschiedde, maar ten gevolge had, dat de Heer S. zijn gelaat en de regterhand deerlijk brandde en, zoo als wij boven opgaven, heden is overleden. (*N. Rott.*)

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 7 October.

Gisteren namiddag ten 2 ure was het getal der bezoekers van den Tentoonstelling reeds tot bij de 98,000 geklommen, en nog nam dit toe, zoodat het gebouw een uur daarna is moeten gesloten worden, omdat er reeds over de 100,000 personen in waren.

— De *Globe* meldt dat bij de sluiting der Wereldtentoonstelling eene aanspraak door een der leden des bestuurs tot Z. K. H. Prins Albert zal gehouden en door den Prins beantwoord worden, en dat daarmede de geheele plegtigheid zal afloopen. Het berekent dat het zuiver overschot van de ontvangsten der Tentoonstelling niet minder dan 240,000 £ zal bedragen. Wat daarmede en met het gebouw zal gedaan worden, is nog niet bepaald.

— Zaturdag is op de Tentoonstelling behendig een diefstal gepleegd; uit een kastje namelijk zijn verscheiden kostbare voorwerpen ontvreemd.

— Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden heeft l. l. Zondag met den Baron Bentinck, den Baron Stratenus, den Graaf v. d. Duyn en den Heer v. Otterloo, de godsdienst-oefening in de Hollandsche Gereformeerde kerk bijgewoond, onder het gehoor van den Predikant Dr. Gehle, welke predikte over Ps. CXIX: 14. »Ik ben vrolijker in den weg uwer getuigenissen dan over allen rijkdom."

— Als eene belangrijke gebeurtenis kan gemeld worden, dat de Heer d'Israeli, hoofd van de torypartij en lid van het Parlement, en tot dus verre een der hevigste kampvechters voor het beschermende stelsel, op eenigzins plegtige wijze deze laatste geloofsbelijdenis heeft afgezworen. Onderscheidene andere bekwame staathuishoudkundigen, tot dezelfde partij behoorende, hebben zijn voorbeeld gevolgd, en aan de pachters der Graafschappen, welke zij vertegenwoordigen, brieven gerigt, waarin zij hen uitnoodigen, om alle hoop tot terugkeering tot het beschermende stelsel te laten varen. De tegenstanders van het vrijzinnige stelsel in Engeland, door Sir Robert Peel ingevoerd, zullen er dus meer dan ooit van moeten afzien om het werk van dien grooten staatsman te vernietigen.

— De *Cork Examiner* deelt eenige opgaven mede omtrent de pogingen, door den Heer Kennelly, agent van het Peruaansche gouvernement, in het werk gesteld om de Roomsch-Katholieken uit Ierland tot landverhuizing naar Peru te bewegen, waar zij, volgens hem, met open armen zullen ontvangen worden. Landbouwers, tuin- en handwerkslieden, zegt dit blad, zijn vooral gewild, en ook dienstboden. De laatsten kunnen gemakkelijk 24 tot 40 £ 's jaars verdienen. Het Peruaansche gouvernement wenscht alleen R. Kath. landverhuizers, omdat hunne godsdienst die des lands is, waardoor men spoediger met elkander zou overeenstemmen en zich gewennen. Een Iersch Priester, die reeds naar Peru gereisd is, zal de belangen der landverhuizers bevorderlijk zijn.

— De telegraphische gemeenschap tusschen Parijs en Londen is thans, onder de zee door, zoo volkomen tot stand gebragt, dat de maatschappij, waaraan men haar te danken heeft, aan de Fransche regering verlof gevraagd heeft om, bij wijs van proefneming, een der stukken geschut, in den tuin van het Invalidenhôtel te Parijs, te doen lossen op bevel, uit Parijs naar Londen gezonden en te Londen uitgevoerd.

BELGIE.

BRUSSEL, 7 October.

Gisteren is het Koninklijk Athenaeum alhier, ingevolge de wet van 1850 op het middelbaar onderwijs nieuw ingerigt, plegtig geopend. De Gouverneur der provincie, de Heer Liedts, hield daarbij eene aanspraak. »Volksonderrigt — zeide hij — is eene heilige schuld, in onze staatsregeling ingeschreven ten laste van den Staat. Vrijheid van onderwijs is eene behoefte onzes tijds, maar verlangt men die, dan moeten nevens de dikwijls kortstondige particuliere inrigtingen van onderwijs, openbare bestaan, als meer duurzame bronnen van licht, zonder welke buitendien ook de eenheid der deelen van het onderwijs zou verloren gaan."

Hij herinnerde vervolgens, dat de nieuwe wet op het middelbaar onderwijs hevig was aangevallen, dat men zelfs zoover gegaan was van aan den Staat de geschiktheid, en de bevoegdheid zelfs tot het geven van onderwijs te betwisten. Verder zeide hij:

»Deze aanvallen zullen een goed gevolg hebben, namelijk de onderwijzers aan de staatsscholen en het staatstoezigt steeds wakker te houden. De Staat heeft er oneindig groot belang bij, in deze worsteling niet te worden overwonnen, en daarom vergt hij veel van de onderwijzers, die niet alleen met de gaven huns verstands maar door geheel hun zedelijk bestaan het werk der Regering moeten ondersteunen; veel ook van de leerlingen, die door leerzaamheid maar ook door goede zeden en vroomheid de school in de oogen des lands tot eere behooren te strekken."

— Den 2den heeft de Heer Poitevin, des middags 4 ure, met 6 reizigers, weder eene luchtreis ondernomen. De ballon is tot 4500 voeten opgestegen, zonder dat de warmte der lucht merkelijk scheen te verminderen. De opstijging was zoo zacht, dat men niets voelde, en dat de aarde met hare bewoners scheen weg te zinken. De wind dreef den ballon in de rigting van Mechelen, en boven die stad had hij zijne grootste hoogte bereikt. Men kon geheel Vlaanderen, Antwerpen, Brabant overzien. In de verte bespeurde men aan de eene zijde de bergen van Luik, aan de andere Vlissingen en de zee. Ten 5 ure is de luchtballon te Hoylaart, boven Luik, nedergekomen, in tegenwoordigheid van meer dan vijftienhonderd landlieden.

De prijs voor elken luchtreiziger is 150 frs. De Heer Poitevin wil den 9den eene reis doen met een schuitje, waarin 35 menschen plaats kunnen hebben, als er minstens 20 reizigers zich daartoe aanmelden.

FRANKRIJK.

PARIJS, 7 October.

De gendarmerie bestaat thans uit 23,154 man, waarvan 18,249 gemeenen. Hare sterkte ligt niet zoozeer in het aantal, als in de uitmuntende keuze van geoefende en krachtige soldaten, waaruit zij zamengesteld is. Zij

is verdeeld in twee gedeelten: het eene doet dienst te paard, en het andere te voet; dit laatste bestaat uit 9436, en het eerste uit 12,937 man. Het corps bestaat dus voornamelijk uit ruiterij, en deze magt staat bijna gelijk met een vierde van het effectief van alle onze cavalerie-regementen. Men kan veel uitrigten met deze gendarmerie van 13,000 paarden, de schoonste en krachtigste ruiterij ter wereld.

— In de eerste zes maanden dezes jaars zijn in de openbare en bijzondere krankzinnigengestichten alhier, 1068 personen opgenomen. Onder de opmerkingen, waartoe de bijzonderheden van deze krankzinnigheids-gevallen aanleiding geven, is, dat daaronder niet minder dan 128 renteniers waren; dit cijfer is in verhouding tot het kleine aantal menschen van dien stand, bijzonder groot, en wordt verklaard uit de werkeloosheid waarin zij veelal leven. De oorzaak der krankzinnigheid, voor zooveel zij kon worden nagegaan, was bij de meerderheid van de bedoelde 1068 personen in ligchamelijke ongesteldheden gelegen. Vroeger werd in het groote krankzinnigengesticht van Clarenton, als middel van genezing ook de muziek dienstig geacht; maar door eenige proefnemingen, waarbij dit middel de lijders eerder in opgewonden stemming bragt dan bedaarde, werd van de aanwending van dit middel afgezien.

SPANJE.

MADRID, 1 October.

Het Regeringsblad behelst verscheiden Koninklijke besluiten, ter verbeteringen en hervormingen in het bestuur van het eiland Cuba. De Voorzitter van den Ministerraad zal voortaan alle zaken betreffende de Overzeesche bezittingen behandelen, uitgezonderd die welke bepaaldelijk de geldmiddelen en het krijgswezen raken, waarmede het Ministerie van Finantiën, dat van Oorlog en dat van Marine belast blijven. Eene andere gewigtige hervorming is de instelling van een raadgevend collegie voor de zaken der Overzeesche bezittingen, hetwelk te Madrid zal gezeteld zijn.

ITALIE.

ROME, 28 September.

De Congregatie belast met het onderzoek der uitkomende boekwerken, heeft wederom twee geschriften van den Heer Nuytz, Professor van de Kon. Universieteit te Turyn, op de lijst der verboden boeken geplaatst, namelijk de *Institutiones Juris ecclesiastici*, en het *Tractatus Juris ecclesiastici universalis.*

Deze boeken zijn reeds in 1847 gedrukt en destijds, terwijl er noch drukpersvrijheid noch constitutie in Piemont bestond, met goedvinden der burgerlijke en kerkelijke censuur uitgegeven.

»Deze werken" zegt de circulaire van den Kardinaal Lambruscini, »zijn zoover verspreid en in algemeen gebruik gekomen, dat Onkatholieke theses, daaruit ontleend, worden gebezigd als geschikte onderwerpen der redetwisten voor canditaten die den doctorsgraad begeeren. Voorts bevatten zij, onder den schijn van de regten der geestelijkheid evenzeer als die van het wereldlijk gezag te verdedigen, schromelijke dwalingen, die reeds lang door de kerk veroordeeld zijn. Zoo bij voorbeeld leert de schrijver openlijk, dat de kerk geen regt heeft om haar gezag door dwang te doen gelden, en dat zij geen wereldlijke magt hoegenaamd, middellijk of onmiddellijk, heeft."

OOSTENRIJK.

WEENEN, 4 October.

Z. M. de Keizer zal binnen kort Gallicie bezoeken, zijne reis nemende over Krakau.

— De Graaf Adam Potocki, een der rijkste Edellieden, die uitgestrekte goederen in Gallicie bezit en aldaar om zijne weldadigheid zeer bemind is, is dezer dagen te Krakau in hechtenis genomen en op het kasteel dier stad gevangen gezet. Deze maatregel, waarvan de oorzaak niet bekend is geworden, had aldaar een diepen indruk gemaakt.

— Het Rijks-staatsblad wordt in 19 verschillende uitgaven openbaar gemaakt, naar gelang de volkstaal in de onderscheidene Staten der monarchie dit vordert. Al deze uitgaven bevatten den Duitschen tekst van de daarbij vermelde wetten en besluiten, en de verdere talen, welke daarbij in aanmerking komen, zijn: de Italiaansche, de Hongaarsche, de Boheemsche, de Poolsche, de Slowaksche, de Croatische, de Servische, de Ruthenische en de Romanische (Wallachijsche) taal. — Van de provinciale bladen kent men niet minder dan 80 uitgaven.

ZWEDEN.

Wijlen Doctor Wingard, Aartsbisschop van Upsal en Primaat van het Koningrijk, heeft aan de Hoogeschool van Upsal vermaakt zijne bibliotheek, welke meer dan 34,000 deelen telt, benevens zijne rijke verzameling munten, medailles en Scandinavische oudheden. In een tijdsverloop van een jaar is dit de vierde bibliotheek, welke aan die Hoogeschool is vermaakt. Door deze legaten is zij vermeerderd met ongeveer 115,000 deelen, zoodat zij thans in het bezit is van 228,000 deelen, waaronder 11,000 manuscripten.

KONINKLIJK NEDERLANDSCH INSTITUUT.

Naar aanleiding van het nu onlangs door den Heer Hofstede de Groot voorgedragene over de natuurlijke Godgeleerdheid, deelde de Heer DEN TEX in de vergadering van den 26sten Mei jl. eenige gelijksoortige aanmerkingen mede *over de zoogenaamde natuurlijke Regtsgeleerdheid.*

Die naam van natuurlijke Regtsgeleerdheid, van natuurregt, heeft aanleiding gegeven tot onderscheidene zeer uiteenloopende ja tegenstrijdige begrippen. Dat woord *natuur* is voor zoo oneindig verschillende opvatting vatbaar. Zekere Heer Berghuis vestigde, Groningen 1808, in eene inwijdingsverhandeling de aandacht op den zoo verschillenden zin waarin de woorden *natura*, *naturale*, *naturaliter* in de pandekten voorkomen. Natuurregt is om de naamsgelijkheid wel eens voorgesteld, hoe verkeerdelijk ook, als regt in den natuurstaat geldend, het is beschouwd als regt wat uit den aard, uit de natuur der zaak voortvloeit. *Ulpianus*, te Rome, zag in het jus naturale iets wat de dieren met den mensch gemeen hebben. Latere wijsgeeren en regtsgeleerden hebben, ten einde een rigtiger begrip uit te drukken, den naam van *rederegt* de voorkeur gegeven (*Vernunftrecht*), daarbij niet bedenkende, dat het niet anders dan tot eenzijdige beschouwingen kan leiden, wanneer slechts eene der verstandelijke en zedelijke begaafdheden van den mensch als enkele grondslag wordt aangenomen. Zoo als in de godgeleerdheid het rationalisme eene bepaalde uitsluitende rigting van onderzoek aanwijst, zoo zou zulks in de regtsgeleerdheid hetzelfde te weeg brengen, zoo als zulks ook werkelijk heeft plaats gehad. Nasporingen naar de natuur van het regt in zijne onderscheidene toepassingen op zaken en verhoudingen in het menschelijk leven, vormen gewis een allerbelangrijkst onderwerp van wijsgeerig onderzoek. Het is het opsporen van het regtsbegrip hetwelk *Plato* zocht in het *αὐτὸ τὸ δικαιον*, waardoor al het regtvaardige zijn bestaan moest verkrijgen. Veiliger is het dus te zeggen, dat men de natuur, d. i. het begrip, het wezen van het regt tracht te onderzoeken, dan een onbestemd natuurregt te huldigen. Die natuur van het regt behoort vooral opgespoord te worden in de maatschappelijke verhoudingen tusschen menschen, »natura juris explicanda nobis" *Cicero*. De diep wijsgeerige afgetrokken voorstellingen van *Kant* in zijn transcendentalisme, blijven daarom hoogst onvoldoende. Zoo als in zoo vele andere zaken, zoo ook in deze treft men regt heldere begrippen aan bij de Ouden. *Cicero's* uitmuntende beschrijving van de *Lex naturae* in *de Rep.* III, is door geen nieuwere wijsgeeren evenaard, laat staan overtroffen. De Ouden droegen doorgaans de natuurwet als eene goddelijke wet voor. Zij beschouwden die als door goddelijke beschikking ingeweven in de menschelijke natuur, van welke alle wetten, die met regt dien naam zouden verdienen, als afdruksels moesten beschouwd worden. Zoo waren in de fabel van Protagoras bij *Plato*, het regt en de schaamte aan alle menschen gelijkelijk geschonken, om de hechte grondslagen uit te maken des geheelen maatschappelijken levens. Voorzeker het karakter der Germaansche volken, de ontwikkeling van het Christendom hebben geleid tot meer bepaald onderzoek van regts-wijsbegeerte, maar hoe verschillend waren de begrippen die daarbij heerschten? Zoo eng het regtsbegrip was volgens de Kantische metaphysiek, zoo veel omvattend, om niet te zeggen alles omvattend, was de natuurregtsleer van *Wolff*, die als beginsel daarvan, het *volmaak u zelf* verkondigde.

Allerbelangrijkst is voorzeker altijd wijsgeerig onderzoek op de regtsbetrekkingen der menschen toegepast, doch men zie wel toe, dat men de onderscheiden rigtingen behoorlijk opmerke, die daarbij te pas komen. De wijsbegeerte des regts toch heeft zeer hare onderscheidene deelen. Zij houdt zich bezig: 1°. met de natuur en het wezen van het regt zelf op te sporen; 2°. met den aard der van menschen vervaardigde wetten en daaruit ontstane regten gade te slaan (*Natura Juris positivi*); 3°. met de zoo verschillende omstandigheden toe te lichten die de uitvoering, handhaving en het doelmatige der uitgevaardigde of uit te vaardigen wetten en regten regelen (*Philosophia Juris positivi*), waartoe van zelf de ontwikkeling behoort van de wetgevende wijsheid (*ars legislatoria*).

Met deze onderscheiding wel vast te houden meent de spreker dat de zamenhang tusschen de verschillende gedeelten van regtswijsbegeerte veel beter zal worden doorzien, en veel onzekerheid zal verdwijnen.

Hij hoopt in zijne *Encyclopaedia Jurisprudentiae*, Amsterdam 1839, dit alles naar vereischte te hebben toegelicht.

De Heer A. C. HOLTIUS droeg, 23 Junij, in eene beknopte Latijnsche verhandeling de gronden voor, waarop, naar zijn oordeel, HUGOS bekende hypothese de *gentiles* betreffende berust; die voor eenige jaren, schijnbaar zelfstandig van den Parijschen Hoogleeraar Ortolan uiteengezet, maar niet genoegzaam met redenen gestaafd, in de *Revue* van Wolowsky werd medegedeeld. De Heer Holtius trachtte in dat gebrek te voorzien.

STADS BERIGTEN.

VERGADERING van den Raad der stad Leyden, op Zaturdag den 11den October 1851, des namiddags ten 1½ ure.

De Voorzitters van den Gemeeteraad van Leyden noodigt bij deze de kiesgeregtigden uit, om tot bevordering der orde bij de aanstaande nieuwe stemming voor één lid van den Gemeenteraad op Woensdag den 15den dezer maand, van 's morgens *negen* tot 's namiddags *vier* ure hunne stembiljetten te willen inleveren op de volgende wijze, als:

Voor hen, wier familienaam begint met de letters:

A, B, C en D tusschen 9 en 10 ure. E, F, G en H tusschen 10 en 11 ure. I, J en K. tusschen 11 en 12 ure. L, M, N tusschen 12 en 1 ure. O, P, Q en R tusschen 1 en 2 ure. S, T en U tusschen 2 en 3 ure. V, W, Y en Z tusschen 3 en 4 ure.

Zullende evenwel, ingevolge het slot van art. 51 der Kieswet, alle de op het oogenblik van het verstrijken van den tijd in de zaal aanwezige Kiezers nog tot de bus, vóór hare sluiting ter inlevering hunner Stembriefjes worden toegelaten.

Nog wordt herinnerd, dat ingevolge art. 61 der Kieswet van onwaarde zijn de briefjes, die het stadszegel missen; die onderteekend zijn; geen persoon duidelijk aanwijzen; niet ingevuld zijn; andere Stembriefjes omvatten, of daaraan opzettelijk zijn vastgehecht.

LEYDEN, 8 October 1851. VAN LIMBURG STIRUM

De BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN LEYDEN, doen te weten, dat door den Raad dier Gemeente, in zijne Vergadering van den 6den October 1851, is vastgesteld de volgende plaatselijke verordening omtrent de verdeeling der Gemeente in afdeelingen, ter inlevering der Stembriefjes.

De RAAD der Stad Leyden: Gezien art. 6 der Wet van den 29sten Junij 1851 (*Staadsblad* N°. 85) regelende de zamenstelling, inrigting en bevoegdheid der Gemeentebesturen, waarbij bepaald wordt dat in Gemeenten van 25000 zielen en daarboven, ter inlevering der Stembriefjes, de Gemeenten in afdeelingen moeten worden verdeeld; — heeft tot dat einde vastgesteld de navolgende plaatselijk verordening:

Art. 1. Het Hoofdbureau van stemopneming zal gevestigd zijn op het Raadhuis, alwaar worden ingeleverd de Stembriefjes door de Kiezers voorkomende op de Kiezerslijsten van de Wijken I, II, III en IV.

Art. 2. Voor de Kiezers, geplaatst op de Kiezerslijsten van de Wijken V, VI, VII en VIII, alsmede van het buiten Wijk, zal één Onderbureau gevestigd zijn in het Stads Heeren Logement aan den BURG.

En zal deze worden aangeplakt en geplaatst in de Leydsche Courant.

Aldus vastgesteld bij den Raad der Stad *Leyden*, in de Vergadering van den 6den October 1851.

(Get.) VAN LIMBURG STIRUM,

Ter ordonnantie van dezelve,

(Get.) V. PUTTKAMMER.

En is hiervan afgekondiging geschied waar zulks behoort den 6den October 1851.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,

VAN LIMBURG STIRUM,

Ter ordonnantie van dezelve,

V. PUTTKAMMER.

KERKNIEUWS.

AMSTERDAM, 7 October. Uit het, door den Breeden Kerkenraad der Nederduitsche Hervormde gemeente alhier, ter vervulling der vacature, ontstaan door het overlijden van den Wel-Eerw. Heer E. Begemann, bevorens gevormde drietal: DD. A. H. W. Brandt, te Essen in Rhijn-Pruissen; H. S. J. Hugenholtz, te Velthuizen in Bentheim; J. Penon, te Weener in Oost-Friesland; is na voorafgaande approbatie van het provinciaal Kerkbestuur van Noordholland, en in afwachting der agreatie van Z. M. den Koning, op heden beroepen: Ds. Arnold Hermann Wilhelm Brandt.

— Het consistorie der Herstelde Evang. Luthersche gemeente heeft ter vervulling der ontstane vacature, wegens het overlijden van den Wel-Eerw. Heer Ds. J. A. Helper Sesbrugger, op de nominatie geplaatst de volgende Heeren: DD. Sesbrugger, te Gorinchem; Helwig, te Zwolle, en Sonstral, te Helder.

215de Staats-Loterij.

Trekking der Derde Klasse.

3de Trekking. N°. 5140 een prijs van ƒ 2,500. N°. 12973 een prijs van ƒ1,250. Nos. 6320 en 18186 ieder een prijs van ƒ1,000.
4de » N°. 11532 een prijs van ƒ 1,000.

ADVERTENTIEN.

Ondertrouwd: G. A. SEYN,
van Leyden,
EN
ROTTERDAM, 9 October 1851. F. VAN DE WIEL.
Eenige Kennisgeving.

WARMONDER TOLHEK.

Zondag 12 October 1851,

HARMONIE,

Aanvang Namiddag ten 6 Ure.

De HOOFDDIRECTIE van de *Leydsche Maatschappij van Weldadigheid* maakt aan de bijdragende en medewerkende Leden bekend, dat de Algemeene Vergadering, tot het doen van **Verslag en Rekening** over het laatste Boekjaar enz. zal worden gehouden op Maandag den 13den October 1851, des middags ten twee ure, in de Kerk der Doopsgezinden.

Namens de Hoofddirectie,
H. OBREEN, *Secretaris*.

De Rangschikking in het Faillissement van C. A. VLIELAND, gewezen *Winkelier* te *Leyden*, is met de bewijzen ter Griffie van de Arrondissements-Regtbank te *Leyden*, nedergelegd, om aldaar gedurende *veertien dagen* te verblijven, ter inzage van een ieder.

De Curator Mr. C. A. BOONACKER.

VERKOOPING in de Stads-Bank van Leening te Leyden, op Dingsdag den 14den October 1851, des Voormiddags ten 10 ure, van VERSTANE PANDEN, zoo van Juweelen, Goud, Zilver en Horologiën, als van Wollen, Linnen en andere, zoo gemaakte als ongemaakte GOEDEREN, beleend in de maand Junij 1850.

Zijnde daags vóór den Verkoopdag, des Voormiddags van 10 tot des Namiddags ten 2 ure, voor een ieder te zien.

OPENBARE VERKOOPING,

Bij Opbod en Afslag.

In het *Heeren-Logement* aan den Burg binnen *Leyden*, op Zaturdag den 25sten October 1851, des avonds ten *zes* ure van:

N°. 1. Een WINKELHUIS te *Leyden* in de Donkersteeg, Wijk VI. N°. 83.

N°. 2. Een HUIS te *Leyden* op de Heerengracht, Wijk VII. N°. 748.

N°. 3. Een Perceel WARMOESLAND, in de Haverzak buiten de Morschpoort der stad *Leyden*, onder *Oegstgeest*, groot 29 roeden en 30 ellen, Sectie E. N°. 90, en

N°. 4. Eene INSCHRIJVING in het grootboek der 2½ Percents Werkelijke Schuld, ten laste van dit Rijk, groot in Kapitaal ƒ 2800.— zijnde belast met vruchtgebruik. Alles breeder bij aangeplakte billetten omschreven.

Kunnende de Perceelen Nos. 1, 2 en 3 worden bezigtigd des Donderdags van iedere week vóór de Verkooping, van des Voormiddags 10 tot des Namiddags ten 4 ure; terwijl nadere Informatiën zijn te bekomen ten Kantore van den Notaris A. B. BARKEY, Nz. te *Leyden*, alwaar de Conditiën van Verkoop en verdere bescheiden *acht* dagen vóór de Verkooping ter lezing zullen liggen.

Genezing van een geheel verzworen been door de Pillen en Zalf van Holloway.

Uittreksel uit eenen brief van den Heer EASTWOOD te Hull, woonachtig in de Marvelstraat N°. 6, aan den Professor HOLLOWAY. Mijnheer, voor twee jaren was ik zwaar lijdende aan een ziek been, hetwelk vol zweren was. Ik wendde mij aan onderscheidene heel- en geneeskundigen, doch derzelver toegediende middelen hielpen mij niet. Ten laatste nam ik bij Mejufvrouw NOBLE alhier eenige dosis van uwe *Zalf* en *Pillen*, waardoor mijn been binnen korten tijd geheel genezen werd. Uit een gevoel van dankbaarheid maak ik dit openlijk bekend, op dat anderen bij diergelijke gevallen daarvan gebruik mogen maken.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à ƒ0.90, ƒ2.10, ƒ3.30, ƒ7.75, ƒ15.50, ƒ23,50.
Potjes Zalf à ƒ0.90 ƒ2.10, ƒ3.30, ƒ8.15, ƒ15.90, ƒ23.90.

Te bekomen te *'s Hertogenbosch* bij J. STRAATMAN; te *'s Hage* bij W. C. VAN DORT en te *Gouda* bij J. A. P. P. VAN DER HEYDEN, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

WOENSDAG, 8 October.

	Laagst.koers.	Hoogst.koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld à 2½ pCt.	58	$58\frac{1}{16}$	$58\frac{1}{16}$
Dito Certificaten » 3 »	$68\frac{13}{16}$	69	$68\frac{7}{8}$
Dito dito » 4 »	$90\frac{1}{4}$	$90\frac{3}{8}$	$90\frac{5}{16}$
Amortisatie Syndicaat » 3½ »	$89\frac{3}{4}$	—	—
Handelmaatschappij » 4½ »	$109\frac{3}{4}$	—	—
O. I. Leening » 4 »	—	—	—
Dito Holl. Spoorweg »	$89\frac{1}{2}$	$89\frac{5}{8}$	$89\frac{1}{2}$
Aandeelen Rijn-Spoorweg » 4½ »	—	—	—
Haarlemmermeer » 5 »	—	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816 » 5 »	$106\frac{1}{8}$	—	—
Dito dito 1828 en 1829 » 5 »	105	—	—
Cert. bij dito 1831 en 1833 » 5 »	—	—	—
Dito 1840 » 4 »	$89\frac{1}{8}$	—	—
Dito bij STIEGLITZ & Co. » 4 »	$88\frac{13}{16}$	$88\frac{7}{8}$	$88\frac{7}{8}$
Dito dito Nieuwe » 4 »	—	—	—
Inschrijving in Assign. » 6 »	$65\frac{5}{8}$	—	—
Certificaten van dito » 6 »	66	—	—
POLEN, Obligatiën » 4 »	79	—	—
Dito Aandeelen met Loten. fl. 250 ƒ	—	—	—
Dito dito 1835 » 500 »	$149\frac{1}{4}$	—	—
SPANJE, Leen. bij ARDOIN v. 85 £ à 5 pCt.	$14\frac{1}{16}$	$14\frac{1}{8}$	$14\frac{1}{16}$
Dito dito Onbep. Stukken » 5 »	$14\frac{1}{16}$	$14\frac{1}{4}$	—
Dito Obligatiën » 3 »	$36\frac{3}{4}$	—	—
Dito Binnenl. à 6 m. » 3 »	$35\frac{1}{4}$	$35\frac{9}{16}$	[illegible]
Coupons Ardoins	$8\frac{3}{16}$	$8\frac{1}{4}$	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll. » 5 »	—	—	—
Dito » 4 »	—	—	—
Dito Metall. » 5 »	$73\frac{1}{4}$	$73\frac{3}{8}$	—
Dito Nieuwe » 5 »	$79\frac{1}{4}$	$79\frac{3}{8}$	$79\frac{11}{16}$
Dito 1847 » 2½ »	$37\frac{15}{16}$	$38\frac{1}{8}$	—
BELGIE, Banc. » 2½ »	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD » 2½ »	48	—	—
BRAZILIE, 1824 100 £ 5 »	91	—	—
PORTUGAL, te Londen » 5 »	$33\frac{7}{8}$	34	$33\frac{7}{8}$
Dito dito » 4 »	$33\frac{3}{8}$	—	—
VENEZUELA, » 3½ »	—	—	—
MEXICO, » 5 »	$26\frac{1}{8}$	$26\frac{1}{8}$	$26\frac{1}{4}$
AMERIKA, Bankactiën			

De Wisselkoers der Gouden Tienguldenstukken is ƒ9.70 à 75.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt. Prolongatie 2½ pCt. Wissel-Disconto 2.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.